

Preferencje partyjne przed wyborami

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 9 stycznia 2015 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Na około tydzień przed terminem głosowania chęć udziału w wyborach do Sejmu i Senatu zadeklarowało aż 68% uprawnionych do głosowania¹. W porównaniu z wcześniejszym pomiarem z października liczba wyborców zapewniających o swym pewnym udziale w głosowaniu wzrosła o 6 punktów procentowych. Spadła natomiast liczba wahających się, czy iść na wybory (17%, spadek o 6 punktów), zaś 15%, czyli tyle samo ile w poprzednim pomiarze, z góry odrzuca możliwość uczestniczenia w wyborach.

Zbliżający się termin głosowania i coraz bardziej gorąca kampania zachęciły wielu Polaków do uczestnictwa w nadchodzących wyborach. Trzeba jednak pamiętać, że są to deklaracje osób, które chciałyby iść na wybory, albo też czują się zobowiązane, by w nich uczestniczyć, co nie znaczy, że na głosowanie rzeczywiście pójdą. Na podstawie doświadczeń z poprzednich wyborów można powiedzieć, że deklarowana w sondażach frekwencja wyborcza przewyższa tę faktyczną średnio o około 18 punktów procentowych (z mniej więcej dwupunktowym odchyleniem *in plus* i *in minus*).

Jak różnice te wyglądały w poprzednich latach? Tuż przed wyborami parlamentarnymi w 1997 i 2001 roku swój udział w głosowaniu zapowiadało po 66% ankietowanych, a tymczasem frekwencja wyniosła wówczas odpowiednio 48% i 46%. Przed wyborami w 2005 roku zarówno deklaracje, jak i faktyczna frekwencja były najniższe – w sondażu o swoim pewnym udziale mówiło 59% Polaków, zaś frekwencja wyniosła niespełna 41%. Na tydzień przed głosowaniem w 2007 roku na wybory chciało iść aż 71% dorosłych Polaków, zaś faktycznie w wyborach wzięło udział 54% uprawnionych do głosowania. Przed ostatnimi wyborami parlamentarnymi w roku 2011, o swym pewnym uczestnictwie w głosowaniu mówiło 66% dorosłych Polaków, zaś faktycznie do lokali wyborczych udało się niespełna 49% uprawnionych.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (305) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 15–21 października 2015 roku na liczącej 1114 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Sejmu i Senatu, które odbędą się 25 października?	Wskazania respondentów według terminów badań						
	2015						
	V/VI	VI	VII	VIII	IX	7–15 X	15–21 X
	w procentach						
Na pewno wezmę w nich udział	67	68	65	60	60	62	68
Nie wiem, czy wezmę w nich udział	15	13	15	24	24	23	17
Na pewno nie wezmę w nich udziału	18	19	20	16	16	15	15

Z obliczeń wyłączono odmowy odpowiedzi

Na około tydzień przed dniem wyborów aż co dziewiąty z potencjalnych wyborców nadal nie wie, na którą partię będzie głosował (11%). W porównaniu z poprzednim pomiarem oznacza to wzrost o 2 punkty procentowe.

Oczywiście wszystkie te osoby w dniu wyborów będą musiały podjąć jakąś decyzję. Gdy zatem pominiemy odpowiedzi niezdecydowanych wyborców, czyli założymy, że ich głosy rozłożą się proporcjonalnie między wszystkie komitety startujące na terenie kraju, albo też faktycznie nie pójdą oni głosować, a także pominiemy odmowy odpowiedzi, to zdecydowanym faworytem wyborów okazuje się PiS. Na partię Jarosława Kaczyńskiego chce głosować 40,5% ankietowanych wybierających się na wybory i mających sprecyzowane sympatie polityczne. Na drugim miejscu znalazło się PO z poparciem 28,4% zadeklarowanych wyborców. Na trzecim i czwartym miejscu w grupie wyborców zdecydowanych, na kogo głosować, znalazły się *ex aequo* ugrupowanie Pawła Kukiza oraz Zjednoczona Lewica, mające po 7,2% pewnych zwolenników. Na dalszych miejscach lokują się Nowoczesna Ryszarda Petru (6,1%), PSL (5,6%) oraz Partia KORWiN (3,9%). Poparcie poniżej 1% uzyskała Partia Razem. Także mniej niż 1% głosujących i mających sprecyzowane sympatie chce głosować na kandydatów innych mniejszych komitetów, startujących lokalnie.

Przybliżone wielkości błędu statystycznego, które prezentujemy w tabeli dla każdego z ugrupowań, pokazują, że na tydzień przed głosowaniem pewni swego wejścia do parlamentu mogą być tylko kandydaci PiS, PO i ruchu Pawła Kukiza. Pozostałe ugrupowania znajdują się „w strefie niepewności”, nieco powyżej lub poniżej wymaganego progu wyborczego. W najtrudniejszej sytuacji jest najmłodsza w tych wyborach i z tego powodu mało znana Partia Razem.

Tabela 2

Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w wyborach, z pominięciem wyborców niezdecydowanych („Trudno powiedzieć”) oraz odmów odpowiedzi		
Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu 25 października?	15–21 X 2015	Wielkość błędu
	w procentach	w punktach procentowych
Prawo i Sprawiedliwość	40,5	+/- 3,7
Platforma Obywatelska RP	28,4	+/- 3,4
Kukiz'15	7,2	+/- 2,0
Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni	7,2	+/- 2,0
Nowoczesna Ryszarda Petru	6,1	+/- 1,8
Polskie Stronictwo Ludowe	5,6	+/- 1,7
KORWiN	3,9	+/- 1,5
Partia Razem	0,3	+/- 0,4
Inny komitet wyborczy	0,6	+/- 0,6
N=	668	

Porównując obecne deklaracje badanych z poprzednim pomiarem, możemy zaobserwować w ostatnim czasie niewielki wzrost poparcia dla PiS i podobny w skali spadek liczby zwolenników rządzącej partii. Nieco obniżyła się jeszcze liczba zadeklarowanych wyborców ruchu Kukiz'15. Zmiany w poparciu dla pozostałych ugrupowań są minimalne. Sygnalizowany już wzrost odsetka niezdecydowanych wyborców wiązać trzeba chyba raczej ze wzrostem liczby osób wybierających się na wybory (wśród których wielu jest niezdecydowanych), niż z tym, że kampania wyborcza nie ułatwia wyborcom decyzji.

Tabela 3

Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu 25 października?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w wyborach						
	2015						
	V/VI	VI	VII	VIII	IX	7–15 X	15–21 X
	w procentach						
Prawo i Sprawiedliwość	33	31	36	36	34	34	36
Platforma Obywatelska RP	31	25	29	27	30	27	25
Kukiz'15	14	19	11	12	7	8	6
Zjednoczona Lewica SLD+TR+PPS+UP+Zieloni	4*	4*	3*	4	5	6	6
Nowoczesna Ryszarda Petru	3	4	4	4	6	7	5
Polskie Stronictwo Ludowe	1	4	3	4	5	4	5
KORWiN	2	2	3	1	4	3	4
Partia Razem	-	<1	1	<1	1	1	<1
Inny komitet wyborczy	1	1	1	1	1	<1	<1
Trudno powiedzieć	5	8	6	9	8	9	11
Odmowa odpowiedzi	1	<1	<1	<1	<1	1	1
N=	661	681	676	625	577	566	757

Do lipca pytanie brzmiało: „Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu, to na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?”

* Wyniki dotyczące SLD

Nasz ostatni, przedwyborczy sondaż realizowany był w zdecydowanej większości jeszcze przed obiema debatami telewizyjnymi. Zarówno starcie premier Ewy Kopacz i kandydatki na premiera Beaty Szydło, jak i konfrontacja przedstawicieli wszystkich komitetów wyborczych startujących na terenie całego kraju, odbywały się w ostatnich dniach realizacji badania, wobec czego ich wpływ na preferencje polityczne Polaków nie jest w naszych wynikach uwzględniony. Zważywszy wysokie zainteresowanie i siłę przekazu telewizyjnego, debaty te, a zwłaszcza ostatnia, mogły sympatie wyborców modyfikować. Również ostatnie dni kampanii, zwykle najbardziej gorące, mogą wpływać na decyzje wyborcze Polaków, tym bardziej, że znaczny odsetek chcących głosować nadal nie zdecydował, którą z partii poprzeć.

Na około tydzień przed terminem głosowania faworytem wyborczego wyścigu jest PiS z poparciem ponad dwóch piątych głosujących mających sprecyzowane preferencje. Na zstępującej linii poparcia, z wyraźnie mniejszą liczbą zwolenników, lokuje się rządząca partia – PO, nadal pozostaje ona jednak bardzo silnym ugrupowaniem, zbierającym głosy ponad jednej czwartej zadeklarowanych wyborców. Trudno przewidzieć, czy przymierzającemu się do władzy PiS-owi uda się osiągnąć wynik, który umożliwiłby temu ugrupowaniu samodzielne rządzenie. Wszystko zależy będzie od ostatecznego składu Sejmu, czyli wyniku osiągniętego przez mniej liczące się ugrupowania – a tu wszystko wydaje się jeszcze możliwe, bowiem poparcie dla wielu ugrupowań oscyluje wokół wyborczego progu. Biorąc pod uwagę nastawienie na zmianę, które wyborcy ujawnili podczas wyborów prezydenckich, można przypuszczać, że wielu spośród tych ugrupowań może udać się pokonać próg wyborczy i wprowadzić swoich przedstawicieli do nowego parlamentu.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w wyborach do Sejmu i Senatu, które odbędą się 25 października?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Na pewno nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		68	17	15	1113
Płeć	Mężczyźni	71	15	14	527
	Kobiety	66	19	15	586
Wiek	18–24 lata	58	25	17	114
	25–34	64	20	16	212
	35–44	66	20	14	202
	45–54	69	14	17	164
	55–64	75	13	12	196
	65 lat i więcej	72	15	13	225
Miejsce zamieszkania	Wieś	63	19	18	444
	Miasto do 19 999	67	16	17	166
	20 000 – 99 999	70	18	12	205
	100 000 – 499 999	73	16	10	178
	500 000 i więcej mieszk.	77	13	10	120
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	55	24	22	227
	Zasadnicze zawodowe	60	20	20	273
	Średnie	69	17	13	337
	Wyższe	85	9	5	277
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	88	8	4	107
	Średni personel, technicy	88	7	5	45
	Pracownicy adm.-biurowi	72	22	6	73
	Pracownicy usług	53	29	19	72
	Robotnicy wykwalifikowani	58	19	23	111
	Robotnicy niewykwalifik.	64	23	13	42
	Rolnicy	75	13	13	60
	Pracujący na własny rach.	78	7	15	60
	Bezrobotni	48	17	35	54
	Emeryci	74	13	13	263
	Renciści	58	29	13	87
	Uczniowie i studenci	64	24	12	60
	Gospodynie domowe i inni	50	25	25	80
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	87	10	3	147
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	62	23	14	102
	sekt. pryw. poza rolnict.	66	17	17	270
	prywatnym gosp. rolnym	72	14	14	62
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	50	28	22	158
	Od 650 do 999 zł	66	19	15	133
	Od 1000 do 1399 zł	65	19	16	183
	Od 1400 zł do 1999 zł	74	13	13	158
	2000 zł i więcej	83	11	7	206
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	21	24	106
	Średnie	66	18	17	445
	Dobre	72	16	11	562
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	79	7	14	59
	Raz w tygodniu	71	18	11	472
	1–2 razy w miesiącu	61	20	19	173
	Kilka razy w roku	67	18	15	271
	W ogóle nie uczestniczy	64	13	23	132
Poglądy polityczne	Lewica	69	16	15	161
	Centrum	71	16	13	345
	Prawica	83	11	6	333
	Trudno powiedzieć	45	28	26	275

Tabela 2

		Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu 25 października?					Liczba osób
		Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość	Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP	Komitet Wyborczy Partia Razem	Komitet Wyborczy KORWiN	Komitet Wyborczy Polskie Stronnictwo Ludowe	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		36	25	0	3	5	757
Płeć	Mężczyźni	35	23		6	5	372
	Kobiety	36	27	1	1	5	385
Wiek	18–24 lata	30	9		19		66
	25–34	26	29		6	3	137
	35–44	32	25		2	9	134
	45–54	42	22	1		6	113
	55–64	41	26	1	1	5	147
	65 lat i więcej	41	30			4	161
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	19		1	8	281
	Miasto do 19 999	30	33	1	5	6	111
	20 000 – 99 999	34	24		3	2	143
	100 000 – 499 999	29	30	1	6	3	130
	500 000 i więcej mieszk.	22	29		4	2	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	48	20		5	6	124
	Zasadnicze zawodowe	46	20		2	9	164
	Średnie	35	29	0	4	3	233
	Wyższe	23	28	0	4	3	237
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	22	27	1	1	4	94
	Średni personel, technicy	37	19			5	40
	Pracownicy adm.-biurowi	31	21		3	2	53
	Pracownicy usług	36	29		12	3	38
	Robotnicy wykwalifikowani	41	27		2	4	64
	Robotnicy niewykwalifik.	46	18		7	11	27
	Rolnicy	33	19			21	45
	Pracujący na własny rach.	28	35		5		47
	Bezrobotni	21	31		14		26
	Emeryci	39	30	1		6	195
	Renciści	59	15				51
	Uczniowie i studenci	19	11		18	4	39
	Gospodynie domowe i inni	51	24		8	4	40
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	17	1	2	6	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	36	18		6	2	64
	sekt. pryw. poza rolnict.	29	34		3	3	179
	prywatnym gosp. rolnym	38	19			17	44
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	49	18		3	8	80
	Od 650 do 999 zł	37	22		3	12	87
	Od 1000 do 1399 zł	41	20	1	3	6	119
	Od 1400 zł do 1999 zł	38	29		2	2	117
	2000 zł i więcej	29	34	1	1	2	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	51	11	2	2	4	59
	Średnie	42	20		2	6	292
	Dobre	29	31	0	4	4	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	70	7			2	47
	Raz w tygodniu	46	19		3	6	334
	1–2 razy w miesiącu	29	31	1	1	5	106
	Kilka razy w roku	23	31		5	5	181
	W ogóle nie uczestniczy	13	40	1	7	2	85
Poglądy polityczne	Lewica	10	27	1	2	9	110
	Centrum	26	31	0	4	6	245
	Prawica	59	20		3	2	277
	Trudno powiedzieć	25	23		4	6	125

Tabela 2 cd.

		Na kandydata którego komitetu wyborczego zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu 25 października?						Liczba osób
		Koalicyjny Komitet Wyborczy Zjednoczona Lewica SLD+TR+ PPS+UP+ Zieloni	Komitet Wyborców „Kukiz'15”	Komitet Wyborczy Nowoczesna Ryszarda Petru	Inny komitet wyborczy	Trudno powiedzieć	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		6	6	5	1	11	1	757
Płeć	Mężczyźni	8	7	5	0	10	1	372
	Kobiety	5	6	6	1	11	2	385
Wiek	18–24 lata		21	4	2	14		66
	25–34	3	12	6		14	1	137
	35–44	5	4	9	2	11	1	134
	45–54	6	4	8		10	1	113
	55–64	10	4	2		7	2	147
	65 lat i więcej	10	1	4	0	9	1	161
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	6	3	0	12	1	281
	Miasto do 19 999	8	4	3		8	1	111
	20 000 – 99 999	6	9	7		13	2	143
	100 000 – 499 999	8	5	8	1	10	1	130
	500 000 i więcej mieszk.	14	7	11	2	6	2	92
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	2	3		1	15	1	124
	Zasadnicze zawodowe	4	5	3		10		164
	Średnie	7	9	5		8	1	233
	Wyższe	10	6	10	1	12	3	237
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	3	14	1	15	3	94
	Średni personel, technicy	11	9	7		12		40
	Pracownicy adm.-biurowi	3	12	11		12	4	53
	Pracownicy usług	5	6			10		38
	Robotnicy wykwalifikowani	1	9	4	2	10		64
	Robotnicy niewykwalifik.		7	3		9		27
	Rolnicy	3	7	2		15		45
	Pracujący na własny rach.	4	8	9	2	9		47
	Bezrobotni	9	10	3		12		26
	Emeryci	10	1	3	0	7	1	195
	Renciści	7	8			11		51
	Uczniowie i studenci		22	5		21		39
	Gospodynie domowe i inni	5	4	2			3	40
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	7	5	10		16	3	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	5	5		19	1	64
	sekt. pryw. poza rolnict.	4	10	8	2	5	1	179
	prywatnym gosp. rolnym	3	3	2		17		44
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	3	3	3		12		80
	Od 650 do 999 zł	5	15	2		4	1	87
	Od 1000 do 1399 zł	7	8	6	1	8		119
	Od 1400 zł do 1999 zł	8	6	4		9	2	117
	2000 zł i więcej	8	3	11	1	9	1	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	8	4	6		10	1	59
	Średnie	4	10	3	0	11	1	292
	Dobre	7	4	7	1	11	1	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		10		1	10		47
	Raz w tygodniu	4	6	4	0	10	1	334
	1–2 razy w miesiącu	6	5	7		14		106
	Kilka razy w roku	8	8	6	1	13	0	181
	W ogóle nie uczestniczy	16	6	10	1	3	1	85
Poglądy polityczne	Lewica	31	8	8		5		110
	Centrum	4	9	6	0	12	1	245
	Prawica	1	4	5	1	5	1	277
	Trudno powiedzieć	3	6	3	1	25	4	125